

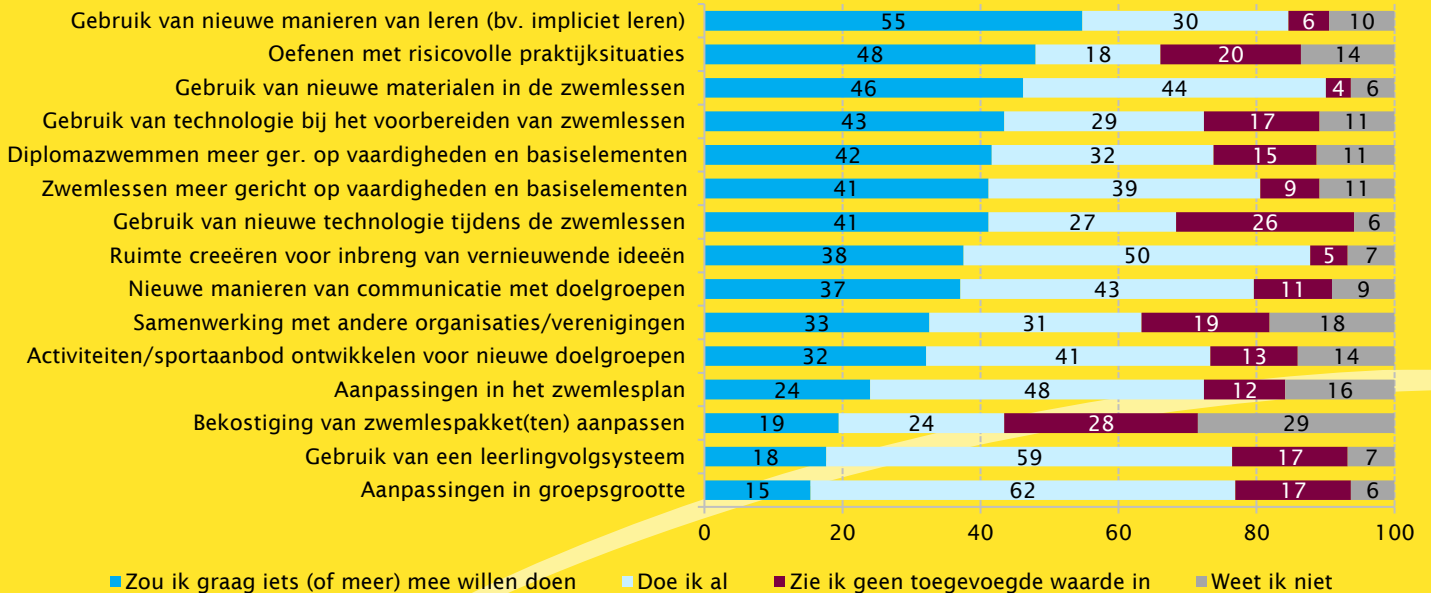
Kennis en innovatie in de zwembranche

Perspectief van leidinggevenden, toezichthouders en zwemonderwijzers in zwembaden

Factsheet 2021/28

Eef Hollander & Remco Hoekman

Figuur 1. Toepassing van en interesse in innovatie bij de zwemles, volgens leidinggevenden en zwemonderwijzers (in procenten, n=221)

Bron: Mulier instituut, Vragenlijst kennis en innovatie op het gebied van zwemmen en zwemveiligheid, 2021.

Het Nationaal Plan Zwemveiligheid¹ is opgezet om het aantal verdrinkingsongevallen te laten dalen en meer Nederlanders te laten genieten van zwemmen in Nederlands zwemwater. Hierbij kunnen innovatie en technologie van grote waarde zijn. Daarom werkt de Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) samen met partners in het veld aan een 'kennis- en innovatieagenda zwemmen en zwemveiligheid' (KIAZZ).

Vooralsnog ontbreekt het aan inzicht in de onderdelen waarop vanuit de sector behoefte is aan kennis en innovatie. Daarom is een online vragenlijst uitgezet bij zwembaden in Nederland om aan leidinggevenden, toezichthouders en zwemonderwijzers te vragen waar vanuit hun perspectief innovatie van belang is of een kennisbehoefte is. Daarbij wordt ingegaan op kennis en innovatie voor het verbeteren van de zwemveiligheid, de zwemles en het activiteiten aanbod bij zwembaden. De antwoorden op de online vragenlijst worden in deze factsheet samengevat en leveren hiermee input voor de KIAZZ.

Achtergrond

In totaal hebben 238 zwembadmedewerkers de vragenlijst ingevuld. Dit waren met name leidinggevenden (77%) en zwemonderwijzers (42%) en in mindere mate

toezichthouders (16%) en begeleiders van doelgroepactiviteiten (8%). Het is mogelijk dat een zwembadmedewerker meerdere rollen heeft en de vragenlijst bijvoorbeeld als leidinggevende en als zwemonderwijzer heeft ingevuld.

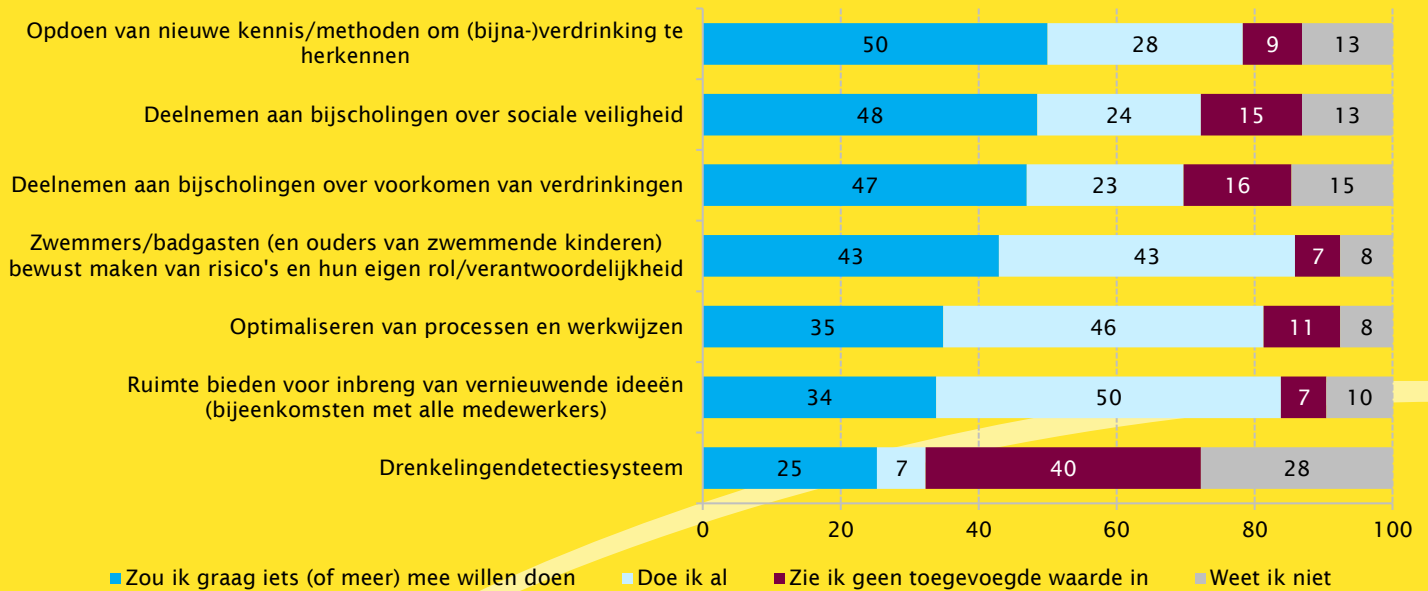
Een groot deel van de zwembadmedewerkers is actief vanuit het zwembad zelf (45%). Andere zijn actief voor een vereniging (27%), zwemschool (17%), openluchtzwembad (7%) of andere organisatie (4%). De zwembadmedewerkers die de vragenlijst hebben ingevuld, hebben relatief veel ervaring in de zwembranche. 55 procent van de respondenten werkt al meer dan twintig jaar in de zwembranche, 24 procent tussen de elf en twintig jaar, 12 procent tussen de zes en tien jaar, 8 procent tussen de één en vijf jaar en 1 procent minder dan een jaar.

Leren zwemmen (zwemles)

Een belangrijke basis voor zwemmen en zwemveiligheid wordt gelegd bij het aanleren van zwemvaardigheid bij kinderen. Binnen de KIAZZ is het daarom gewenst om op basis van input van zwemonderwijzers en leidinggevenden te kunnen werken aan het versterken van kennis en innovatie op onderdelen van het leren zwemmen.

In de vragenlijst wijzen zwemonderwijzers en leidinggevenden meerdere thema's aan waarmee ze vanuit

Figuur 2. Onderwerpen voor verbetering van zwemveiligheid, volgens leidinggevenden en toezichthouders (in procenten, n=198)

Bron: Mulier instituut, Vragenlijst kennis en innovatie op het gebied van zwemmen en zwemveiligheid, 2021.

innovatieperspectief meer willen doen (zie figuur 1). De meeste interesse gaat uit naar het gebruik van nieuwe manieren om te leren (o.a. impliciet leren) (55%). Het oefenen van risicovolle praktijkstudies (48%), het gebruik van nieuwe materialen in de zwemles (46%) en het gebruik van technologie bij de voorbereiding van zwemlessen (43%) hebben ook de interesse van de zwembadmedewerkers.

De voorkeuren van zwemonderwijzers en leidinggevenden zijn hierin redelijk vergelijkbaar. Wel geven leidinggevenden vaker aan dat ze diplomazwemmen graag meer gericht zien op basiselementen van zwemveiligheid (niet in figuur).

Veel zwemonderwijzers en leidinggevenden werken al met een leerlingvolgsysteem (59%) en met aanpassingen in groepsgrootte (62%) en hebben maar beperkt behoefte om hier meer mee te doen (resp. 18% en 15%).

59 procent van de zwembadmedewerkers wil voor de zwemles meer kennis over kinderen met speciale behoeftes, 54 procent over oefeningen met risicovolle praktijksituaties en 51 procent over impliciet motorisch leren. Over zwemtechnieken, methodiek, didactiek en materialen/hulpmiddelen is al veel kennis aanwezig en een beperkte kennisbehoefte.

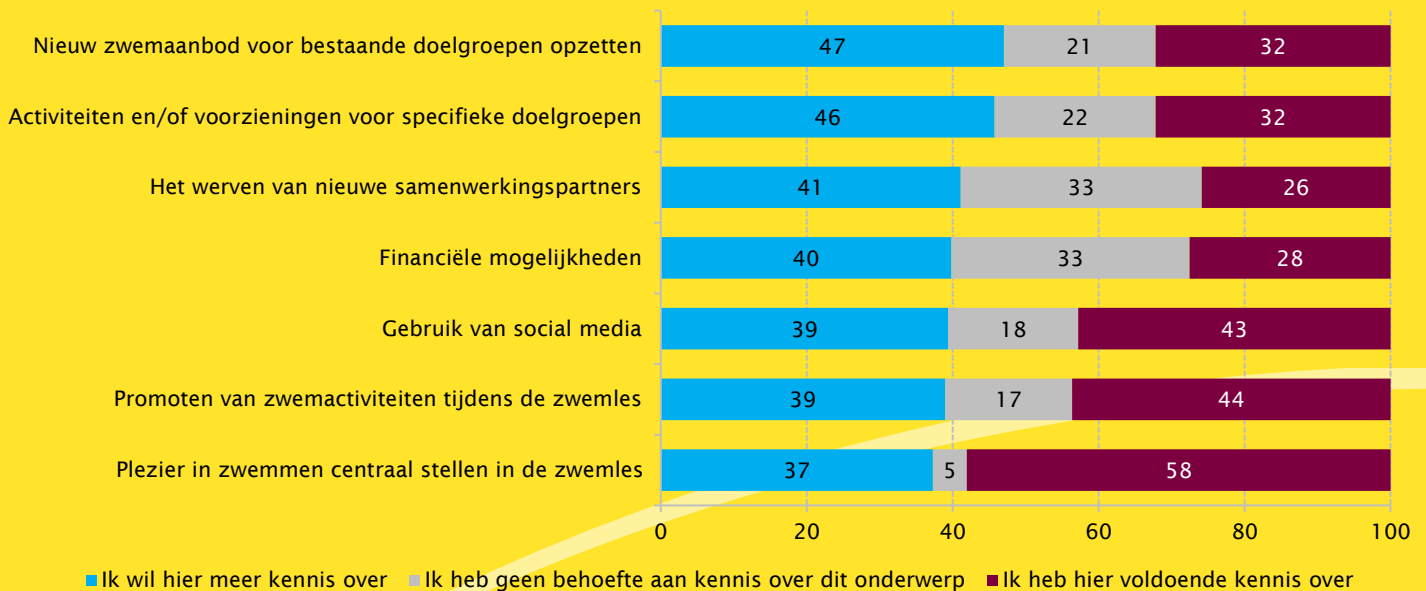
Zwemveiligheid

De vragen over zwemveiligheid zijn gesteld aan leidinggevenden en toezichthouders in het zwembad. Het merendeel geeft aan voldoende kennis te hebben over zwemveiligheid, maar ook dat ze niet uitgeleerd zijn en graag nieuwe kennis willen opdoen. Dit zit vooral op de onderdelen (bijna-)verdrinkingen herkennen (38%), zicht houden op wat er onder water gebeurt (34%), methoden van toezichthouden (32%) en het handelen bij een (bijna-)verdrinking (32%) (niet in figuur).

Deze elementen komen ook terug bij de vraag wat zwembadmedewerkers doen of zouden willen doen om de zwemveiligheid te verbeteren. Hier geven ze relatief vaak aan dat ze nieuwe kennis willen opdoen of methoden willen leren om (bijna-)verdrinkingen te leren herkennen (50%) en dat ze deel willen nemen aan bijscholingen over sociale veiligheid (48%) en over het voorkomen van verdrinkingen (47%) (zie figuur 2).

Zwemmers en badgasten (en ouders van zwemmende kinderen) bewust maken van risico's en hierop aanspreken staat niet bovenaan, maar in enkele open antwoorden wordt het belang hiervan voor de zwemveiligheid onderstreept. Een relatief groot deel van de zwembadmedewerkers ziet geen toegevoegde waarde

Figuur 3. Kennisbehoefte van leidinggevenden, zwemonderwijzers en activiteitenbegeleiders bij het vergroten van de deelname aan activiteiten in het zwembad (in procenten, n = 236)

Bron: Mulier instituut, Vragenlijst kennis en innovatie op het gebied van zwemmen en zwemveiligheid, 2021.

in een drenkelingendetectiesysteem (40%) (figuur 2) om de zwemveiligheid in het zwembad te verbeteren.

Activiteiten en deelname

De vragen over het vergroten van de deelname aan activiteiten en het behouden van bezoekers zijn gesteld aan leidinggevenden, zwemonderwijzers en begeleiders van doelgroepactiviteiten. Om de deelname te vergroten hebben zwembadmedewerkers vooral behoefte aan meer kennis over het opzetten van nieuw zwemaanbod voor bestaande doelgroepen (47%) en het aanbieden van activiteiten en/of voorzieningen voor specifieke doelgroepen (46%) (figuur 3). Bij die specifieke doelgroepen gaat het vooral om kinderen met leer- en/of gedragsproblemen (51%) en mensen met een medische indicatie (47%) of een beperking (46%) (niet in figuur).

Zwembadmedewerkers geven in meerderheid aan dat ze genoeg kennis hebben over het centraal stellen van plezier in de zwemles (58%). In figuur 4 is ook te zien dat zwembadmedewerkers het plezier tijdens de zwemles onder de aandacht brengen om kinderen te binden na de zwemles (69%). Ook worden kinderen gestimuleerd om na hun A-diploma ook B en C te halen (78%). Andere veelgenoemde methoden om te kinderen te binden zijn informatie geven over mogelijke vervolgvormen (58%)

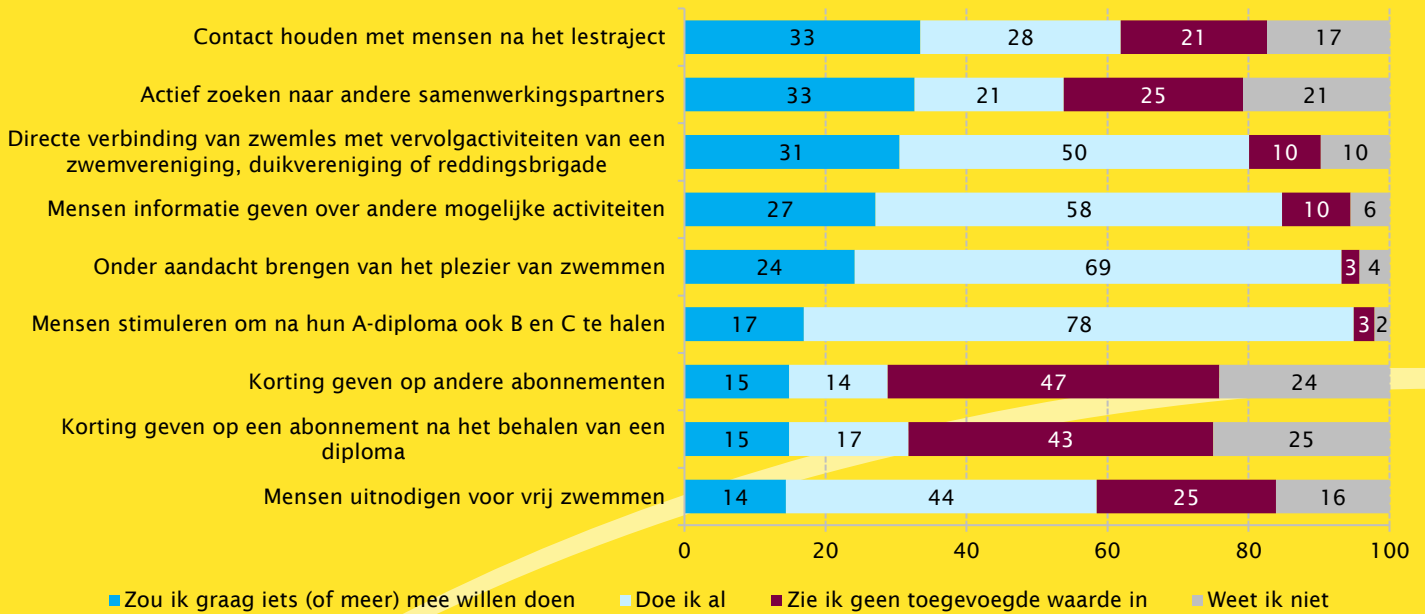
of een directe verbinding met vervolgvormen bij een zwemvereniging, duikvereniging of reddingsbrigade (50%).

Vooraf de zwemonderwijzers willen graag meer doen met het onder de aandacht brengen van het plezier van zwemmen (niet in figuur). Daarnaast willen ze relatief vaak meer doen met het opzetten van een directe verbinding tussen zwemles en vervolgvormen van een zwemvereniging en met het contact houden met mensen na het lestraject. De zwembadmedewerkers van verenigingen geven daarentegen aan al veel te doen voor de directe verbinding tussen zwemles en zwemvereniging.

De leidinggevenden willen ook meer doen met het opzetten van de directe verbinding en met het contact houden met mensen, maar zien het actief zoeken naar andere samenwerkingspartners als het belangrijkste ontwikkelpunt om kinderen te binden na de zwemles.

Zwembadmedewerkers spannen zich in om meer mensen mee te laten doen aan zwemactiviteiten en het bezoek te vergroten. Ze zouden hiervoor graag meer willen doen met alternatieve vormen van communicatie (43%), het aantrekken van nieuwe doelgroepen (37%), aanpassingen voor kinderen (gebruik materialen, technologie) (36%) en het onder de aandacht brengen van het plezier van zwemmen (36%) om zo het zwembadbezoek te vergroten.

Figuur 4. Wat leidinggevenden, zwemonderwijzers en activiteitenbegeleiders doen of willen doen om kinderen te binden/(te laten zwemmen) na de zwemles (in procenten, n=236)

Bron: Mulier instituut, Vragenlijst kennis en innovatie op het gebied van zwemmen en zwemveiligheid, 2021.

Kennisontwikkeling

Het merendeel van de zwembadmedewerkers geeft aan dat ze innovatie belangrijk vinden (78%) en het leuk vinden om zich te verdiepen in innovaties (69%). Iets meer dan de helft geeft aan dat er in hun organisatie voldoende geïnnoveerd wordt (53%), maar eenzelfde percentage geeft aan graag meer met innovatie bezig te willen zijn (53%). Iets minder dan de helft (42%) geeft aan dat er voldoende geïnnoveerd wordt in de zwembranche.

De zwembadmedewerkers willen vooral kennis en innovatie opdoen door bijscholing te organiseren bij vereniging, zwembad of zwemschool (65%) en door bijeenkomsten met collega's om ervaringen te delen (60%). Daarnaast noemen ze de nieuwsbrief van NRZ en andere koepelorganisaties (45%) en is er interesse in expertmeetings, kennisdagen en conferenties (41%). De leidinggevenden geven aan al veel mogelijkheden te bieden voor zwembadmedewerkers om de kennis te vergroten, maar willen tegelijkertijd meer doen aan de kennisuitwisseling met partners uit de branche (39%).

Tot slot

De start van de sportinnovatiemonitor² markeert de toegenomen aandacht voor innovatie in de sport. De ontwikkeling van de KIAZZ past goed in deze ontwikkeling. Ook zwembadmedewerkers onderstrepen dit en geven aan belang te hechten aan het opdoen van kennis en aan innovatie in de zwembranche. Zo is er onder andere behoefte aan kennis over nieuw aanbod voor bestaande doelgroepen en het opzetten van activiteiten voor specifieke doelgroepen, mogelijkheden om kinderen te binden na de zwemles, nieuwe manieren van leren in de zwemles, en het beter en eerder herkennen en voorkomen van verdrinkingen. Deze factsheet biedt hiermee meerdere aanknopingspunten voor het verder vormgeven van de KIAZZ en voor het verspreiden van aanwezige kennis.

Verantwoording:

De resultaten zijn gebaseerd op een online vragenlijst, die in september 2021 in samenwerking met NRZ is uitgezet onder zwembadmedewerkers bij zwembaden, zwemscholen en verenigingen.

Referenties

1. Nationale Raad Zwemveiligheid (2019). *Nationaal Plan Zwemveiligheid 2020-2024: veilig opgroeien en meedoen in Nederland waterland*.
2. Heij, K., Volberda, H., Lucassen, J. M. H., Noordzij, J. M., & Hoekman, R.H.A. (2021). *Sportinnovatiemonitor*. ACBI, Universiteit van Amsterdam/Mulier Instituut.